

Világra jöttek, amikor még nem várták őket

Bár a közhiedelem szerint, ha már koraszülöttről van szó, jobb a hét hónapra, mint a nyolc hónapra született baba, ez egyáltalán nem igaz. A valóságban minél közelebb van a baba a kiírt születési idejéhez, annál több esélye van arra, hogy életben maradjon és egészséges legyen. Szerencsére manapság 500-600 grammos babákból is lehet nem csak túlélő, de egészséges gyerek, felnőtt is.

FOTÓ: 123RF.COM

Rigmányi Eszter egyike azoknak az édesanyáknak, akik ezen a héten lilában járnak, a lila ugyanis a koraszülöttek színe, Eszternek pedig koraszülött gyereke van. Péter pontosan 32 hétre született 2016-ban, nagyon hirtelen és szinte semmilyen előjellel. „Én dolgoztam, és kissé kényelmetlenül éreztem magam, unszólásra mentem fel a kórházba délután, estére meg is született a fiam. Szerencsére viszonylag nagy testsúllyal, 2300 grammal és 49 centivel, azonban képtelen volt egyedül lélegezni, időközben kiderült, megemésztetni sem tudja a táplálékot, a szíve sem volt teljesen rendben” – emlékszik vissza az édesanya, aki szerint a koraszülésben az a legnehezebb, hogy egyrészt nem lehet rá felkészülni, másrészt, hogy a kicsi születése után az édesanya tehetetlen. Eszternek például három hetet kellett várnia arra is, hogy az inkubátorból kikerülve végre egy percre karjaiba vehesse gyermekét. Stabilizálni kellett az állapotát, majd várni, amíg képes egyedül lélegezni. Az emésztési gondokkal több napon át küzdött, nagy szerencsével és az orvosok szaktudásának köszönhetően sikerült elkerülni a műtétet, de a baba súlya 1900 grammra csökkent a kritikus időszakban – eleveníti fel a legnehezebb időszakot az édesanya.

Mindegy, csak egészséges legyen

Péter most már elmúlt két éves, a család napjaira nem nyomja rá a bélyegét az, hogy koraszülött, de

azért teljesen nem tudják elengedni a gondolatot. „Az első másfél évben sokszor jártunk orvoshoz, a legsúlyosabb, a koraszületésből adódó gond a súlyos vashiány volt, ami szinte két éves koráig meggyújtotta a bajunkat. A fejlődésében is le volt maradva picit, de ha ma ránézek a fiamra, látom, hogy fejlett, szép és egészségesnek tűnő kisgyerek. Csak mi tudjuk, hogy mennyire sok egészségi gond volt vele: egy éves koráig összesen ötször kellett befeküdnöm vele a kórházba” – sorolja Eszter, aki mielőtt megszületett volna a fia, sokszor elképzelte, hogy milyen lesz s milyen életet szán neki. Ebben nyilván benne volt a sikeresség, a jólét is, de fia születése pillanatában az édesanya minden kívánsága egyetlen dologra redukálódott: hogy Péter egészséges legyen. És ez két év után sem változott.

Félkilósan is túlélőnek lenni

A meghatározás szerint minden újszülött, aki a 37. terhességi hét előtt születik, az koraszülött, de természetesen minél közelebb vagyunk a kiírt születési időhöz, annál érettebb a baba – mutat rá Simon Márta újszülöttgyógyász, amikor arról kérdezzük, ki is számít koraszülöttnak. „Van egy régi közhiedelem, hogy jobb, ha hét hónapra születik a baba, mintha nyolc hónapra, de ez egyáltalán nem igaz, minél közelebb vagyunk a kiírt születési időhöz, annál jobb, annál érettebbek az újszülött szervei” – mondja a doktornő. Hozzáteszi, azok a súlyosabb esetek, amikor a 28. hétnél is korábban születik a baba. „Főleg a 26. hét előtt

született babáknál kérdéses az életben maradás. Van, aki életben marad, de az is kérdés, hogyan marad életben. Voltak 500-600 grammos babáink is, akiket meg tudtunk menteni, 800 gramm fölött már kezdettől fogva bizakodóbbak vagyunk” – magyarázza a neonatológus.

Rögtön, ahogy a korababa megszületik, megpróbálják stabilizálni, majd inkubátorba kerül. Sok újszülött jó ideig csak gép segítségével tud lélegezni, ugyanakkor a szopóreflexe sincs a 32. hét előtt kialakulva. Ilyenkor a baba infúziót kap, valamint gyomorszondán keresztül táplálják őt. Emberpróbáló időszak ez a szülőknek, akik általában kétségbeesettek, tehetetlennek érzik magukat. Simon Márta szerint ilyenkor támogatni kell az édesanyát, hogy legyen mersze hozzászólni, hozzájárulni a gyermekéhez, ugyanis már az is számít a babának, ha hallja az édesanya hangját. „Azt szoktuk mondani, hogy sirja ki magát anyuka a kórteremben, de amikor a babához jön látogatni, lehetőleg legyen pozitív. Sokat számít ez a babának” – hangsúlyozza a doktornő.

Az elvártól jóval korábban született gyerekek anyukájukkal együtt általában hetekig, hónapokig kórházban vannak. Marosvásárhelyen a megyei kórház újszülöttsztyán 15 hely van, emellett a már stabil újszülötteket küldhetik a kövesdombi újszülötttrészlegre is, amit csak „hízlaldának” hívnak egymás között az anyukák. Ez nem sok hely, ugyanis amellett, hogy lefedik egész Maros megyét, Hargita megyéből is minden 32. hét előtt született gyerek automatikusan Marosvásárhelyre kerül.

Korai és későbbi problémák

A koraszülött gyerekek több szempontból veszélyeztetettek. „A tüdő fejlődése szempontjából egyetlen plusz, az anyaméhben töltött nap is számít. A tüdőre a későbbiekben is

figyelni kell, ezeknél a gyerekeknél ugyanis gyakrabban alakul ki az úgynevezett krónikus tüdőbetegség, de hosszú távú érzékenység, asztmaszerű betegség is kialakulhat, illetve számítani lehet arra is, hogy gyakrabban lesz tüdőgyulladásuk” – magyarázza az újszülöttgyógyász.

A másik, amire oda kell figyelni, az a korababa szeme. A szemfenéken lévő erek nincsenek kifejlődve, erre akár rámehet a gyerek látása is. Éppen ezért fontos, hogy ezeket a gyerekeket folyamatos szűrővizsgálatokra vigyék, a koraszülött gyerekek amúgy is hajlamosak a rövidlátásra.

Ami hosszú távon kihatással van még, az a koraszülött idegrendszerének fejlettsége, az idegrendszeri kapcsolatok kialakulása. A gyerekek korai fejlesztésére nagy hangsúlyt kell fektetni, már a kórházban el kell kezdeni, mutat rá a doktornő. Ugyanakkor nem szabad irreális elvárásokat sem támasztani: a gyerek fejlődésének nyomon követésében nagyon fontos figyelembe venni korrigált életkorát. A legtöbb gyermek a terhesség 40. hetében születik meg. A korrigált életkort a születés időpontjától függetlenül az alapján számoljuk ki, hogy a fogantatás utáni 40. héttől mennyi idő telt el. Vagyis egy 32. hétre született koraszülött 12 héttel a világrajövetele után, a korrigált kora alapján csak egy hónapos – annak ellenére, hogy már három hónap telt el a születése óta.

Simon Márta szerint csodálatos munka ez a koraszülöttekkel, ami ugyanakkor nem mindig könnyű. „A legnehezebb beletörődni abba, hogy a gyereken nem tudsz segíteni, de ez az orvoslás legnagyobb frusztrációja. Ezt egyrészt el kell mi fogadjuk, másrészt el kell fogadnunk a családdal, hogy igen, mi mindent megpróbáltunk, de ennyi volt” – összegzi az újszülöttgyógyász.

ÉVENTE HÚSZEZER KORASZÜLÖTT

Világszerte átlagosan tíz csecsemőből egy korábban születik, mint kellene. Romániában évente húszezer koraszülöttet tartanak nyilván: az ország koraszülöttségi mutatója kétszerese a nyugat-európai országokénak. Ehhez képest nagyon keveset tud a jelenségről a társadalom, pedig a koraszülötteknek világnapja is van, mégpedig november 17-én.